

УДК 378.22:61(007):614.253.5:37.032(004)

В. В. Свиридюк,

викладач

(КВНЗ "Житомирський інститут медсестринства" Житомирської обласної ради)

vsvyrydiuk77@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4453-5974

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ СПЕЦКУРСУ "ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ МЕДСЕСТРИНСТВА"

У статті розглядається проблема формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства. Актуальність проблеми зумовлена вимогами, які ставить суспільство перед здобувачами вищої освіти. Метою статті є висвітлення змісту спецкурсу "Формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства", на основі якого забезпечується підвищення якості підготовки магістрів медсестринства у вищих медичних навчальних закладах.

Для досягнення мети використано метод поглибленого контент-аналізу тексту (Text Mining).

Обґрунтовано кількість кредитів ECTS, що виділяються на спецкурс, і як оцінювати слухачів цього курсу. На опанування спецкурсу необхідно 2 кредити ECTS, 60 годин: 6 лекцій (12 годин), 12 практичних занять (24 години), 24 години самостійної роботи. Програма спецкурсу включає три змістових модулі, в кожному модулі по 2 лекції, 4 практичних заняття та по 8 годин самостійної роботи студентів.

Кожна тема спецкурсу складається з трьох блоків: корегуючого, навчаючого і контролюючого.

Розроблений спецкурс орієнтований на студентів вищих медичних навчальних закладів, що здобувають освітній ступінь магістра медсестринства у галузі 22 "Охорона здоров'я" і спеціальності 223 "Медсестринство" і може бути використаний як у денній, так і в заочній (дистанційній) формі навчання.

Ключові слова: медсестринство, наукова комунікативна компетентність магістри медсестринства, наукометричні технології.

Вступ. Проблема формування наукової комунікативної компетентності набула особливої актуальності у зв'язку з тим, що основна спрямованість Закону України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 р. № 1556-VII полягає у підвищенні якості вищої освіти шляхом широкого залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності [1: 4].

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків [1: 4].

Другий (магістерський) ступінь вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та / або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціальностями), загальних засад методології наукової та / або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності".

Необхідно відмітити, що задовго до затвердження вищезазначеної концепції на законодавчому рівні, вітчизняними та зарубіжними дослідниками були детально розроблені основні засади та намічені перспективні підходи щодо підвищення якості вищої освіти (магістратури) шляхом поєднання освіти з наукою і виробництвом. Дослідженню загальних підходів та пошуку шляхів підвищення якості підготовки магістрів присвячені дослідження О. Є. Антонової, С. С. Вітвицької, О. В. Вознюка, О. А. Дубасенюк та ін. Перспективні підходи до вирішення проблеми формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства висвітлено у роботах Я. В. Карлінської, В. З. Свиридюка, В. Й. Шатила, Н. В. Шигонської, П. В. Яворського, С. О. Ястремської та ін. Але залишаються невирішеними питання щодо кількісного виміру за допомогою методів наукометрії значимості результатів проведених наукових досліджень, належної презентації результатів на міжнародному рівні з використання сучасних засобів комунікації в науці та захисту авторських прав на об'єкти інтелектуальної власності, створювані магістрами.

Постановка проблеми. Основною тенденцією сучасного розвитку науки є інтенсивне впровадження інформаційно-комп'ютерних наукометричних технологій. Наукометрія окрім дослідження різних аспектів комунікацій в науці, займається кількісним виміром значимості наукових результатів і розробленням перспективних підходів до кількісного визначення величини наукової складової у вищій професійній освіті. Тому однією з проблем підготовки магістрів медсестринства є науково-методичне забезпечення формування в них наукової комунікативної компетентності засобами інноваційних

наукометричних технологій [2: 512; 3: 109].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалення якості вищої освіти, модернізація структури, змісту й організації освіти на засадах компетентнісного підходу є одними з ключових напрямів Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [4: 2].

Нині результати наукової діяльності оцінюються з використанням кількісних і якісних наукометричних показників, які дозволяють у числовій розмірності отримати важливі відомості про актуальність певної тематики і навпаки про застарілість, рівень опису сучасних проблем тощо [2: 512; 3: 109; 5: 385].

У дисертації Іванової С. М. висвітлено використання EPrints – як засобу інформаційно-комунікаційної підтримки наукової діяльності в галузі педагогічних наук. Розробники Eprints пропонують нові можливості для користувача, зокрема: оперативно надають необхідні відомості чи дані у будь-яке місце і час у різних форматах; інтегруються з такими сучасними комунікаційними сервісами, як електронна пошта, соціальні сервіси, веб-конференції тощо [3: 109; 6: 18].

Биков В. Ю., Спірін О. М., Лупаренко Л. А. підкреслюють, що важливим інструментом розповсюдження результатів наукових педагогічних досліджень є web-орієнтовані вітчизняні й міжнародні наукометричні бази даних наукових публікацій. Використання міжнародних наукометричних систем у підготовці магістрів і докторів філософії підтверджено і на законодавчому рівні: Згідно статті 30 розділу 4 Закону України про вищу освіту одним із критеріїв, за якими науково-освітній установі надається статус дослідницького університету є кількість публікацій за показниками визнаних міжнародних наукометричних баз [1: 37; 3: 109; 7: 4].

Гальчевська О. А. аналізуються критерії добору наукометричних баз відкритого доступу при проведенні наукових досліджень та зроблено огляд найбільш популярних наукометричних баз відкритого доступу: Google Scholar, Рінц, Scholarometer, Index Copernicus, Microsoft Academic Search [3: 110; 8: 3].

Для оцінки вагомості результатів наукових досліджень в галузі природничих і гуманітарних наук широко використовуються наукометричні критерії теорії фракталів [9: 21–33; 10: 13; 11: 1].

Але проблема наукового обґрунтування методичного забезпечення формування у магістрів медсестринства наукової комунікативної компетентності вивчена недостатньо, тому **метою статті** є висвітлення змісту спецкурсу "Формування науково комунікативної компетентності магістрів медсестринства", на основі якого забезпечується підвищення якості підготовки магістрів медсестринства у вищих медичних навчальних закладах.

Для досягнення мети використано **метод поглибленого контент-аналізу тексту (Text Mining)**.

Результати та їх обговорення. Формування змісту навчального матеріалу здійснювали в 3 етапи: аналізу, планування і проектування спецкурсу [3: 111].

На етапі аналізу було визначено, що спецкурс "Формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства" має істотно доповнити навчальну дисципліну "Методологія наукової роботи" в частині сучасних підходів до оцінки результатів наукових досліджень за наукометричними критеріями [3: 111].

На етапі планування було визначено мету спецкурсу – оволодіння студентами системою знань, умінь і навичок наукової комунікативної компетентності на основі сучасних інформаційно-комп'ютерних наукометричних технологій [3: 111].

Досягнення мети спецкурсу забезпечується через опанування теоретичного матеріалу і оволодіння магістрантами практичними навичками використання засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, таких як: вміння користуватися інформаційно-пошуковими системами, вміння працювати з наукометричними базами і їх хмарними сервісами, прикладного використання теорії фракталів з обчисленням індекса Херста, розмірності Хаусдорфа-Безіковича, індекса Хірша тощо [3: 111; 9: 21–33; 10: 15; 11: 1].

Лавиноподібне накопичення наукових даних при оприлюдненні та оцінюванні результатів власних досліджень ставить перед науковцем завдання аналізу, обговорення, порівняння і цитування раніше відомих результатів. Одним із можливих інструментів, що дозволяє полегшити розв'язання такого завдання є сервіси наукометричних баз даних [3: 111].

Загалом наукометричні бази даних є інформаційно-аналітичними системами, що дозволяють науковцям здійснювати моніторинг оприлюднення і розповсюдження власних результатів науково-дослідницької діяльності, а також пошук та аналіз наукових публікацій для проведення досліджень [3: 112].

Передумовами використання наукометричних баз даних у науково-дослідницькій діяльності є:

- відкритий доступ;
- використання міжнародної наукової мови (англійської);
- висока якість наукових матеріалів;
- різноманітність контенту, що передбачає різні можливості його використання;

- можливість оприлюднення (презентації) власних наукових доробок (об'єктів інтелектуальної власності);

- моніторинг упровадження результатів наукових досліджень (індекси цитування, якщо вважати, що цитування є однією з форм упровадження) [3: 112; 12: 91–95].

Остання теза щодо такого роду упровадження потребує уточнення. Упровадження (використання іншими людьми) об'єктів інтелектуальної власності має супроводжуватися, як мінімум, продажем ліцензії на право користування. Дійсно, більшість результатів у галузі гуманітарних наук є непатентоздатними, однак всі, без винятку, результати наукових пошуків мають проходити перевірку на патентоздатність. У цьому контексті, як показує практика, науковці України ведуть себе не тільки некоретно, але й легковажно. Вони не сприймають результати своїх наукових пошуків як товар і об'єкт інтелектуальної власності. Поспішними публікаціями, демонстраціями і доповідями з розкриттям "ноу-хау", передачею замовникам звітів по науково-дослідних розробках без відповідних попередніх правових зауважень, вивозом за кордон зразків і діючих моделей, розробники насамперед обкрадають себе самих, а в кінцевому підсумку і державу. Замість того, щоб здійснити передачу розробленої технології на правовій основі, наприклад ліцензійній, і потім впродовж багатьох років отримувати винагороду (наприклад, у вигляді роялті), вони втрачають права на створені ними об'єкти інтелектуальної власності [13: 1–15].

І це в той час, коли уже більше 700 років для захисту прав на інтелектуальну власність слугує патентна система, котра при належній її організації ефективно забезпечує конкурентоздатність, економічні, правові та навіть геополітичні інтереси окремих осіб, фірм і цілих держав. На сьогодні багатою є та країна, де належним чином налагоджена і функціонує патентно-ліцензійна справа [13: 1–15].

Вмілий Інтернет-маркетинг поєднує широку рекламу об'єктів інтелектуальної власності без розголошення "ноу-хау". На жаль, науковці або недооцінюють, або переоцінюють значимість власних розробок. Ті, що недооцінюють, не турбуються про захист прав на створені об'єкти інтелектуальної власності і не займаються їх маркетингом. Ті, що переоцінюють, мабуть розраховують на премію Нобеля чи принца Астурійського негайно, коли так поспішають викласти результати власних наукових досліджень у світовій інформаційній мережі без оформлення охоронних документів на право власності. Більшість же, на нашу думку, просто не знає міжнародного законодавства стосовно інтелектуальної власності і не володіє основами Інтернет-маркетингу.

Підтвердженням є існування наукометричних баз, доступ до яких здійснюється за передплатою (Web of Science, SciVerse Scopus, Mendeley тощо). Щоправда існують і безкоштовні наукометричні бази, які перебувають у відкритому доступі (Google Scholar, Academia.edu, Index Copernicus, Scholarometer тощо). Міжнародні наукометричні бази відкритого доступу в обмін на оприлюднення результатів наукових досліджень надають можливість хизуватися величиною індекса Хірша, у той час коли Білл Гейтс заробив свій перший мільярд доларів у 33 роки на торгівлі об'єктами інтелектуальної власності – програмним забезпеченням для персональних комп'ютерів, так званим Software, на відміну від Hardware (матеріальні складові комп'ютера: кристали кремнію з розміщеними на них мікросхемами, жорсткі магнітні диски, CD і DVD диски, провідники, транзистори, "флешки", клавіатура, принтери, сканери тощо), де "живе" інформація. Потрібно мати на увазі, що безкоштовний доступ до наукометричних баз, є лише певний маркетинговий хід менеджерів відповідних інформаційних медіакомпаній.

У 2014 році було створено вітчизняну інформаційно-аналітичну систему "Бібліомегрика української науки" (<http://www.nbu-viav.gov.ua/bpnu/>). Система призначена для надання науковцям цілісної картини стану вітчизняного наукового середовища, його галузевої, регіональної та відомчої структури. До системи станом на початок 2016 року включено понад 13 тис. бібліометричних портретів учених і кілька сотень журналів [3: 112; 1: 2].

Зазначені наукові підходи дозволили розробити структуру спецкурсу "Формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства" на опанування якого передбачено 2 кредити ECTS (60 годин).

У таблиці 1 представлено структуру спецкурсу з поділом годин на лекційні, практичні заняття, самостійну й індивідуальну роботу.

Кількість кредитів і, відповідно годин, розрахована таким чином, щоб спецкурс було вивчено до початку виробничої практики студентів магістратури у 13-у семестрі на 7-у році навчання. Співвідношення між лекціями і практичними заняттями становить 1 до 2, аудиторні заняття складають 60 %, самостійна індивідуальна робота – 40 %.

Для опанування спецкурсу пропонується наступна тематика лекційних занять.

Дві лекції до першого змістового модуля:

1. Комунікативна компетентність. Зміст, структура, різновиди, класифікація.

2. Наукова комунікативна компетентність. Модель її формування у магістрів медсестринства.

Дві лекції до другого змістового модуля

1. Інформаційна комунікативна компетентність. Інформатизація освіти та медицини.
2. Наукометрія. Теоретичні та практичні аспекти формування наукометричних баз.

Дві лекції до третього змістового модуля

1. Інноваційні підходи до проведенні наукових досліджень в медсестринстві та формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства. .

2. Комерціалізація науки. Інтернет-маркетинг. Перехід від компетентісної парадигми до концепції підготовки конкурентоздатної особистості.

Тематика практичних занять.

До першого змістового модуля передбачено 4 практичних заняття за наступними темами:

1. Комунікативна компетентність, її різновиди та складові. Побутова і професійна комунікативні компетентності. Концепція компетентісно-орієнтованої освіти.

2. Педагогічна комунікативна компетентність магістрів медсестринства. Особливості професійної (медичної) комунікативної компетентності медичних сестер. Емпатія і асертивність.

Таблиця 1

Структура спецкурсу "Формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства"

Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1				
Комунікативна компетентність магістрів медсестринства, її різновиди та складові				
1. Комунікативна компетентність, її різновиди та складові. Побутова і професійна комунікативні компетентності.	2	2	2	Підготовка огляду наукової літератури стосовно обгрутування та термінологічної визначеності поняття "наукова комунікативна компетентність".
2. Концепція компетентісно-орієнтованої освіти. Педагогічна комунікативна компетентність магістрів медсестринства		2	2	
3. Особливості професійної (медичної) комунікативної компетентності медичних сестер. Емпатія і асертивність.	2	2	2	
4. Наукова комунікативна компетентність, її складові і традиційні (рутинні) підходи до формування.		2	2	
Змістовий модуль 2				
Основні закономірності сучасного етапу розвитку наукового інформаційного простору та інноваційні підходи до формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства засобами інформаційно-комунікаційних комп'ютерних технологій				
5. Інформаційна комунікативна компетентність при плануванні і проведенні наукових досліджень в медсестринстві. Патентно-інформаційний пошук засобами сучасних комп'ютерних технологій.	2	2	2	Проведення патентноінформаційного пошуку та підготовка списку бібліографічних джерел за темою магістерської роботи з використанням сервісів міжнародних наукометричних баз.
6. Наукометрія. Контент-аналіз. Теорія фракталів та її використання в педагогічних наукових дослідженнях, в медицині та медичній освіті. Фрактальний аналіз. Індекс Херста.		2	2	
7. Наукометрія. Теоретичні та практичні аспекти формування наукометричних баз. Міжнародні наукометричні бази: Web of Science Scopus, Index Copernicus, РИНЦ.	2	2	2	
8. Наукометрія. Імпакт-фактор журналів, ORCID, індекси цитування. Індекс Хірша. Використання чотирьохпільної abcd-таблиці для обчислення коефіцієнтів повноти цитування, сподівань, своєрідності та забутих публікацій.		2	2	
Змістовий модуль 3				
Формування готовності магістрів медсестринства до наукової комунікативної взаємодії засобами інноваційних технологій				
9. Вітчизняна наукометрична база "Бібліометрика	2	2	2	Створення

української науки". Створення і реєстрація особистого наукометричного профілю за даними публікацій у вітчизняній і міжнародних наукометричних базах. .				особистого наукометричного профілю за ORCID та результатами власних публікацій з використанням чотирьохпільної abcd-таблиці, сервісів Google scholar і "Бібліометрика української науки".
10. Комерціалізація науки. Створення об'єктів інтелектуальної власності за результатами наукових досліджень. Особливості створення, презентації та захисту авторських прав на об'єкти інтелектуальної власності в медицині.		2	2	
11. Інтернет-маркетинг. Інноваційні засоби оприлюднення та реклами об'єктів інтелектуальної власності у світовій інформаційній мережі. Характеристика конкурентно-здатної особистості.	2	2	2	
12. Підсумковий модульний контроль		2	2	
Всього:	12	24	24	

3. Наукова комунікативна компетентність та традиційні (рутинні) підходи до її формування. Моделювання. Модель формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства.

4. Лінгвістична складова наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства.

До другого змістового модуля також передбачено 4 практичних заняття:

1. Інформаційна комунікативна компетентність при плануванні і проведенні наукових досліджень в медсестринстві. Патентно-інформаційний пошук засобами сучасних комп'ютерних технологій.

2. Наукометрія. Контент-аналіз. Теорія фракталів та її використання в педагогічних наукових дослідженнях, в медицині та медичній освіті. Фрактальний аналіз. Індекс Херста.

3. Наукометрія. Теоретичні та практичні аспекти формування наукометричних баз. Міжнародні наукометричні бази: Web of Science Scopus, Index Copernicus, РИНЦ.

4. Наукометрія. Імпакт-фактор журналів, ORCID, індекси цитування. Індекс Хірша. Використання чотирьохпільної abcd-таблиці для обчислення коефіцієнтів повноти цитування, сподівань, своєрідності та забутих публікацій

В структурі третього змістового модуля передбачено 3 навчальні практичні заняття та одне практичне заняття для підсумкового модульного контролю.

1. Вітчизняна наукометрична база "Бібліометрика української науки". Створення і реєстрація особистого наукометричного профілю за даними публікацій у вітчизняній і міжнародних наукометричних базах.

2. Комерціалізація науки. Створення об'єктів інтелектуальної власності за результатами наукових досліджень. Особливості створення, презентації та захисту авторських прав на об'єкти інтелектуальної власності в медицині.

3. Інтернет-маркетинг. Інноваційні засоби оприлюднення та реклами об'єктів інтелектуальної власності у світовій інформаційній мережі.

Характеристика конкурентно-здатної особистості.

4. Підсумковий модульний контроль.

Завдання для самостійної роботи до першого змістового модуля:

1. Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем стосовно компетентісного підходу в медичній освіті.

2. Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем стосовно професійної педагогічної комунікативної компетентності магістрів медсестринства.

3. Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем стосовно професійної медичної комунікативної компетентності медсестер.

4. Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем стосовно наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства.

Завдання для самостійної роботи до другого змістового модуля:

1. Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем стосовно інформатизації освіти та охорони здоров'я. Дистанційне навчання та робота в хмарному науково-освітньому середовищі.

2. Патентно-інформаційний пошук засобами сучасних комп'ютерних технологій. Алгоритми пошуку публікацій за темою магістерської роботи.

3. Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем стосовно етапів розвитку наукометрії.

4. Підготовка публікації за темою магістерської роботи для вітчизняного фахового видання.

Завдання для самостійної роботи до третього змістового модуля:

1. Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем стосовно теорії

фракталів та її використання в медицині і медичній освіті.

2. Створення наукометричного профілю науковця в Google scholar. Реєстрація власного наукометричного профілю в інформаційно-аналітичній системі "Бібліометрика української науки".

3. Підготовка статті за темою магістерської роботи за вимогами міжнародних наукометричних баз для публікації у зарубіжному фаховому журналі.

4. Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем стосовно мереживного маркетингу об'єктів інтелектуальної власності створених за результатами наукових досліджень в медсестринстві.

Завдання для індивідуальної роботи.

1. Підготовка огляду наукової літератури стосовно обґрунтування та термінологічної визначеності поняття "наукова комунікативна компетентність".

2. Проведення патентно-інформаційного пошуку та підготовка списку бібліографічних джерел за темою магістерської роботи з використанням сервісів міжнародних наукометричних баз.

3. Створення особистого наукометричного профілю за ORCID та результатами власних публікацій з використанням чотирьохпільної abcd-таблиці, сервісів Google scholar і "Бібліометрика української науки".

Після проходження спецкурсу "Формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства" студенти магістратури мають знати:

- сутність та основи наукової комунікативної компетентності;
- понятійний апарат професійної та наукової комунікативної компетентності медичних працівників, термінологію наукової комунікативної компетентності та її основні поняття: "комунікативна компетентність", "професійна комунікативна компетентність", "наукова комунікація", "наукова комунікативна компетентність", "інновація", "наукометрія", "теорія фракталів", "індекс Херста", "інформаційна комунікативна компетентність", "інформаційно-комп'ютерні технології", "міжнародна наукометрична база даних", інформаційно-аналітичні сервіси, "хмарні технології", "репозитарій", "індекс цитування", "індекс Хірша", "імпаکت-фактор" тощо;

- основні підходи до організації наукових досліджень в медицині на основі сучасних інформаційних технологій;

- правила використання міжнародних наукометричних баз відкритого доступу та їх хмарних сервісів в освіті і науці;

- сутність, зміст та особливості використання методу комп'ютерного моделювання в науці загалом, і в освіті і медицині зокрема;

- зміст та особливості комунікативних ситуацій створення і презентації за результатами наукових досліджень об'єктів інтелектуальної власності на наукових форумах та в наукометричних базах.

В процесі вивчення спецкурсу "Формування наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства" студент повинен вміти:

- планувати наукові дослідження, (ставити мету, формулювати гіпотезу, проводити патентно-інформаційний пошук);

- працювати з міжнародними (Google scholar) та вітчизняними (Бібліометрика української науки) наукометричними базами даних;

- обґрунтовувати власні підходи до організації і проведення наукових досліджень на основі сучасних інформаційних технологій (визначати завдання і методи дослідження, ставити експеримент);

- за допомогою сучасних комп'ютерних технологій обробляти та аналізувати результати, робити науково обґрунтовані висновки;

- використовувати методи комп'ютерного моделювання при проведенні наукових досліджень;

- за результатами наукових досліджень створювати об'єкти інтелектуальної власності, прогнозувати шляхи та способи їх використання у практичній діяльності;

- презентувати об'єкти інтелектуальної власності на регіональних, загальнодержавних та міжнародних наукових форумах;

- розміщувати власні об'єкти інтелектуальної власності у національній та міжнародних наукометричних базах та створювати особистий наукометричний профіль у різних наукометричних базах;

- аналізувати інформацію про власний науковий рейтинг на основі індексу Хірша й використовувати її відповідно до потреб особистісного й професійного розвитку.

Ступінь сформованості наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства вважаємо за доцільне поділити на 4 рівні: **початковий, середній, достатній і високий.**

Виходячи з того, що мінімальна кількість балів за 100-бальною шкалою підсумкового стандартизованого ліцензійного інтегрованого тестового екзамену "Крок М", який використовується в медичній галузі, становить 55,5 бала, решту 44,5 балів розподілено між 4 рівнями за наступним

алгоритмом обчислення: $44,5 / 4 \approx 11,1$.

Максимальна кількість балів для початкового (репродуктивного, низького рівня) сформованості наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства становить: $55,5 + 11,1 = 66,6$ балів. Інтервал балів для цього рівня лежить в межах $55,6 - 66,6$ балів.

Максимальна кількість балів для середнього (адаптивного рівня) становить: $66,6 + 11,1 = 77,7$ балів. Інтервал балів для цього рівня лежить в межах $66,7 - 77,7$ балів.

Максимальна кількість балів для достатнього (конструктивного рівня) становить: $77,7 + 11,1 = 88,8$ балів. Інтервал балів для цього рівня лежить в межах $77,8 - 88,8$ балів.

Максимальна кількість балів для високого (творчо-пошукового) становить: $88,8 + 11,1 \approx 100,0$ балів. Інтервал балів для цього рівня лежить в межах $88,9 - 100,0$ балів.

Низький (репродуктивний) рівень характеризується [14: 258]:

- відсутністю інтересу до наукової діяльності, засвоєнням професійних знань на рівні, коли практичне значення їх не усвідомлюється (знання застосовуються лише в стандартних ситуаціях);
- недостатнім володінням професійними вміннями та навичками;
- незадоволенням вибором професії;
- байдужістю до власного професійного зростання, до власного самовдосконалення;
- опорою на запозичений досвід;
- переважно неадекватною самооцінкою;
- володіння базовими інформаційно-комп'ютерними технологіями підвищення своєї фахової майстерності засобами Інтернету на рівні недосвідченого користувача. [14: 258].

Студент не повною мірою володіє способами самонавчання. Наукометричні показники на рівні мінімальних вимог до захисту магістерської роботи: 2 доповіді з публікацією тез на наукових форумах переважно регіонального рівня.

Середній рівень (адаптивний) характеризується [14: 258]:

- позитивним ставленням до професії;
- прагненням до самостійності, потребою у самовдосконаленні при виникненні труднощів;
- проявом інтересу до наукової діяльності;
- широким використанням інформаційно-комп'ютерних технологій у професійній (педагогічній і науковій) діяльності на рівні досвідченого користувача, використанням мультимедійних засобів підвищення якості викладання у навчальному процесі [14: 258].

На цьому рівні майбутні магістри здатні розв'язувати завдання, що передбачають взаємне рецензування і планування професійної діяльності, прогнозування її наслідків, але без глибокої аргументації, без урахування специфіки як діяльності, так і вікових, індивідуальних особливостей студентів. У них наявні елементи пошуку нових рішень, окреслюється перехід від репродуктивної діяльності до продуктивної (конструктивної). Студент володіє елементарними способами діагностики й саморозвитку, налаштований на самовдосконалення. Наукометричні показники включають від 3 до 5 доповідей і публікацій тез га регіональному, всеукраїнському та міжнародному рівнях [14: 258].

Достатній (конструктивний) характеризується [14: 258]:

- позитивним ставленням до професії, розвиненою громадянською позицією, що проявляється в усвідомленні своїх можливостей і вчинків, прагненні до внесення змін у навчально-виховний процес освітнього закладу;
- переконанням у необхідності впровадження інноваційних технологій;
- магістр володіє спеціальними і психолого-педагогічними знаннями на рівні міжнародних вимог державного стандарту;
- здатен оцінити себе у професійній діяльності; володіє методами контролю і самоконтролю, діагностики, самодіагностики і саморозвитку;
- широким використанням інформаційно-комп'ютерних технологій у професійній (педагогічній і науковій) діяльності на рівні досвідченого користувача, включаючи використання сучасного програмного забезпечення підготовки, організації і проведення занять за дистанційною формою навчання, розробки електронних підручників і посібників, широкого використання мультимедійних засобів у навчальному процесі [14: 258];

Наукометричні показники для цього рівня включають:

- до 5–10 доповідей з публікацією тез га регіональному, всеукраїнському та міжнародному рівнях;
- наявність дипломів за найкращу наукову розробку та її презентацію на всеукраїнських та міжнародних наукових форумах;
- наявність публікацій, які увійшли до інформаційних фондів міжнародних наукометричних баз;
- наявність публікацій на міжнародній науковій мові;
- наявність публікацій у виданнях, що входять до переліку затвердженого департаментом атестації науково-педагогічних кадрів МОН України;

- наявність ORCID та власного наукометричного профілю у вітчизняній наукометричній базі "Бібліометрика української науки".

Високий рівень (креативний) рівень характеризується [14: 259]:

- глибоким усвідомленням цінності педагогічної професії, зацікавленим ставленням до педагогічної науки і бажанням оволодіти сучасними психолого-педагогічними концепціями, технологіями, інтерактивними методами навчання, різними нестандартними формами навчання та виховання студентів і учнів;

- володінням системними знаннями концептуальних засад, теорії і методології професійної (медичної) освіти

- магістр володіє спеціальними і психолого-педагогічними знаннями на рівні міжнародних вимог, здатен до їх критичної оцінки і удосконалення [14: 259].

Цей рівень передбачає винахідливість і нестандартність розв'язання навчально-виховних задач, альтернативність рішень, фантазію, прогнозування своїх дій, об'єктивне оцінювання своїх і студентських можливостей, усвідомленість вчинків, культуру спілкування, педагогічний такт, емпатію, асертивність і рефлексію [14: 259].

За ступенем опанування інформаційно-комп'ютерними технологіями творчо-пошуковий рівень передбачає створення об'єктів інтелектуальної власності (розробка програмного забезпечення для комп'ютерних центрів дистанційної освіти, ноу-хау, винаходів) та їх презентацію у засобах масової комунікації, міжнародних наукометричних базах, створення власного Web-сайту з метою поглиблення наукової і викладацької компетентності, участі у віртуальних наукових форумах або вебінарах, на яких обговорення доповідей відбувається on-line [14: 259].

Наукометричні показники для високого рівня сформованості наукової комунікативної компетентності магістрів медсестринства включають:

- більше 10 доповідей з публікацією тез переважно на всеукраїнському та міжнародному рівнях;

- наявність дипломів за найкращу наукову розробку та її презентацію на всеукраїнських та міжнародних наукових форумах;

- наявність публікацій, які увійшли до інформаційних фондів міжнародних наукометричних баз;

- наявність публікацій на міжнародній науковій мові;

- наявність публікацій у виданнях, що входять до переліку затвердженого департаментом атестації науково-педагогічних кадрів МОН України;

- наявність ORCID та власного наукометричного профілю у міжнародних наукометричних базах (Google scholar) вітчизняній наукометричній базі "Бібліометрика української науки".

- наявність посилань (цитувань) іншими дослідниками на результати наукових досліджень і, відповідно, індексу Хірша;

- наявність власного Web-сайту;

- участь у наукових дослідженнях за державними і міжнародними грантами;

- наявність власних (або у співавторстві) монографій, підручників, посібників, патентів та інших об'єктів інтелектуальної власності.

Набутий нами досвід підготовки магістрів медсестринства в Житомирському інституті медсестринства дозволяє стверджувати, що впродовж двох років навчання всі магістри медсестринства опановують перші два рівні, хоча є певні труднощі з прослуховуванням лекцій on-line на іноземних мовах. Що до третього рівня, то його досягають більшість магістрів-випускників Житомирського інституту медсестринства. Четвертий рівень на сьогодні є досяжним не для всіх магістрів, однак в інституті робиться все, щоб медичні сестри із завершеною вищою освітою, які не досягли цього рівня в інституті, були здатні опанувати його самостійно на післядипломному етапі самоосвіти і професійного удосконалення.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Розроблений спецкурс орієнтований, передусім, на студентів медичних (медсестринських) вищих навчальних закладів, що здобувають освітній ступінь магістра медсестринства у галузі 22 "Охорона здоров'я" зі спеціальності 223 "Медсестринство" і може бути використаний як у денній (очно дистанційній), так і в заочній (дистанційній) формі навчання.

2. Обґрунтовано кількість кредитів ECTS. На опанування спецкурсу необхідно 2 кредити ECTS, 60 годин.; 6 лекцій (12 годин), 12 практичних занять (24 години), 24 години самостійної роботи, індивідуальної роботи.

3. Кожна тема змістових модулів спецкурсу складається з трьох блоків: корегуючого – містить проблемні питання для актуалізації знань студентів з теми заняття; навчаючого – передбачає підготовку та презентацію індивідуальних і групових проектів, розв'язання ситуаційних задач, інтерактивний тренінг тощо; контролюючого – складається з поточного та підсумкового тестового контролю.

4. Новизна спецкурсу вимагає відповідної структурованості і максимальної гнучкості як до визначення його обсягу, так і до визначення рівнів сформованості наукової комунікативної

компетентності магістрів медсестринства.

Подальші розвідки полягають в обґрунтуванні нових наукометричних критеріїв формування наукової комунікативної компетентності медичних сестер із завершеною вищою освітою – магістрів медсестринства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Price D.J. de S. Networks of Scientific Papers / D. J. de S. Price // Science. – 1965. – № 149. (3683). – P. 510–515.
3. Спірін О. М. Зміст навчального матеріалу спецкурсу "Хмарні інформаційно-аналітичні технології у науково-дослідному процесі" / О. М. Спірін, О. А. Одуд // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – Том 52. – № 2. – С. 108–120.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf>.
5. Тарасов Д. Використання спеціалізованих пошукових систем для отримання показників цитованості електронних наукових архівів / Д. Тарасов, О. Гарасим // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2012. – № 732. – С. 382–385.
6. Іванова С. М. Використання EPrints як засобу інформаційно-комунікаційної підтримки наукової діяльності в галузі педагогічних наук : дис. канд. пед. наук : 13.00.10. / Іванова Світлана Миколаївна. – Київ, 2015. – 317 с.
7. Биков В. Ю. Відкриті web-орієнтовані системи моніторингу впровадження результатів науково-педагогічних досліджень / В. Ю. Биков, О. М. Спірін, Л. А. Лупаренко // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2014. – №1. – С. 3–25.
8. Гальчевська О. А. Використання міжнародних наукометричних баз відкритого доступу в наукових дослідженнях [Електронний ресурс] / О. А. Гальчевська. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/10636/>.
9. Свиридюк В. З. Використання теорії фракталів в медицині та медичній освіті / В. З. Свиридюк // Магістр медсестринства. – 2017. – № 1 (17). – С. 21–33.
10. Мандельброт Б. Фрактальная геометрия природы / Б. Мандельброт. – М. : Институт компьютерных исследований, 2002. – 656 с.
11. Фрактал. Вікіпедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Фрактал>.
12. Гальчевська О. А. Переваги використання системи Google scholar у наукових та науково-педагогічних дослідженнях майбутніх докторів філософії / О. А. Гальчевська // Медіасфера и медиаобразование : специфика взаимодействия в современном социокультурном пространстве. – Могилев : Могилевский институт МВД. – 2015. – С. 91–95.
13. Маркетинг інтелектуального продукту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bizbook.online/book-marketing/marketing-intellektualnogo-produkta.html>.
14. Вітвицька С. С. Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти : дис. ... д. пед. н. : 13.00.04 / Світлана Сергіївна Вітвицька. – Житомир, 2011. – 599 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" vid 01.07.2014 r. № 1556-VII. [Law of Ukraine "On Higher Education" from 01.07.2014 № 1556 – VII]. Ofitsiini sait Verkhovnoyi rady Ukrainy [Official Web-site of Supreme Soviet of Ukraine]. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Price D. J. de S. Networks of Scientific Papers / D.J. de S. Price // Science. – 1965. – № 149. (3683). – P. 510–515.
3. Spirin O. M. Zmist navchal'nogo materialu spekursu "Kharni informaciino-analitychni tekhnologii u naukovodoslidnomu procesi [A Table of Contents of Educational Material of the Special Course is "Cloudy Research and Information Technologies in a Research Process] / O. M. Spirin, O. A. Odud // Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia [Information Technologies and Facilities of Studies]. – 2016. – Vol. 52. – № 2. – P. 108–120.
4. Nacional'na strategiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021 roky [National Strategy of Development of Education is in Ukraine on 2012–2021] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/ Attaches/4455.pdf>.
5. Tarasov D. Vykorystannia specializovanykh poshukovykh system dlia otrymannia pokaznykiv cytovanostii elektronnykh naukovykh arkhiviv [The Use of the Dedicated Searching Systems is For the Receipt of Indexes of Quoted of Electronic Scientific Archives] / D. Tarasov, O. Garasym // Visnyk Natsional'nogo universytetu "Lvivska politekhnika" [Announcer of the National University "Lviv polytechnology"]. – 2012. – № 732. – P. 382–385.
6. Ivanova S. M. Vykorystannia EPrints yak zasoby informatsiino-komunikatsiinoi pidtymky naukovoi diial'nosti v galuzi pedagogichnykh nauk [Use of EPrints as Means of Informatively-Communication Support of Scientific Activity in Industry of Pedagogical Sciences] 13.00.10. / Ivanova Svitlana Mykolaivna. – Kyiv, 2015. – 317 p.
7. Bykov V. Yu. Vidkryti web-oriyentovani systemy monitoryngu vprovadzhenia rezul'tativ naukovopedagogichnykh doslidzhen' [Opened Web-oriented Systems of Monitoring of Introduction of Results of Scientifically-pedagogical Researches] / V. Yu. Bykov, O. M. Spirin, L. A. Luparenko // Teoriia i praktyka upravlinnia socialnymy systemamy [Theory and Practice of Management of Social Systemes]. – 2014. – № 1. – P. 3–25.
8. Galchevska O. A. Vykorystannia mizhnarodnykh naukometrychnykh baz vidkrytogo dostupu v naukovykh doskidzhenniakh. [The Use of International Scientometric Bases of Open Access is in Scientific Researches] [Elektronnyi resurs] / O. A. Galchevska. – Rezhym dostupu : <http://lib.iitta.gov.ua/10636/>.
9. Svyrydiuk V. Z. Vykorystannia teorii fraktaliv v medytsyni ta medychnii osviti [The Use of Theory of Fractals is in

- Medicine and Medical Education.] / V. Z. Svyrydiuk // Magistr medsestrynstva [Master's Degree in Nursing]. – 2017. – № 1 (17). – P. 21–33.
10. Mandelbrot V. Fraktal'na geometriia pryrody [Fractal Geometry of Nature] / V. Mandelbrot. – M. : Instytut kompiuternykh isledovany. – 2002. – 656 p.
11. Фрактал // Вікіпедія [Fractal. Wikipedia] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Фрактал>.
12. Galchevska O. A. Perevagy vykorystannia systemy Google scholar u naukovykh ta naukovo-pedagogichnykh doslidzhenniakh maybutnikh doktoriv filosofii [Benefits of Using the System Google scholar in Scientific and Pedagogical Studies of Prospective PhD] / O. A. Galchevska // Mediasfera i mediaobrazovaniie: spetsyfika vzaimodeystviia v sovremenom sociokul'turnom prostranstve [Mediasphere and Mediaeducation: the Specificity of Interactions in Modern Sociocultural Environment]. – Mogilev : Mogilevsky institut MVD. – 2015. – P. 91–95.
13. Marketing intelektualnogo produkta [Advantages of the Use of the System Google scholar in Scientific and Scientifically-Pedagogical Researches of Future Ph.D s] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://bizbook.online/book-marketing/marketing-intelektualnogo-produkta.html>.
14. Vitvytska S. S. Teoretychni i metodychni zasady pedagogichnoi midgotovky magistriv v umovakh stupenevoi osvity [Theoretical and Methodical Principles of Pedagogical Preparation of Master's Degrees in the Conditions of Sedate Education] : dys. ... d. ped. n. : 13.00.04 – "Teoriia i metodyka profesiinoi osvity" / Svitlana Sergiivna Vitvytska. – Zhytomyr, 2011. – 599 p.

Свиридюк В. В. Содержание учебного материала спецкурса "Формирование научной коммуникативной компетентности магистров медсестринства".

В статье рассматривается проблема формирования научной коммуникативной компетентности магистров медсестринства. Актуальность проблемы обусловлена требованиями, которые общество предъявляет к получателям высшего образования.

Целью работы есть освещение содержания спецкурса "Формирование научной коммуникативной компетентности магистров медсестринства", на основании которого обеспечивается повышение качества подготовки магистров медсестринства в высших медицинских учебных заведениях.

Для достижения цели использовано метод углубленного контент-анализа текста (Text Mining).

Обосновано количество кредитов ECTS, которые выделяются на спецкурс, и систему оценивания слушателей курса. На овладение спецкурсом необходимо 2 кредита ECTS, 60 часов: 6 лекций (12 часов), 12 практических занятий (24 часа). 24 часа самостоятельной работы. Программа спецкурса включает три содержательных модуля, в каждом модуле по 2 лекции, 4 практических занятия и по 8 часов самостоятельной работы студентов. Каждая тема спецкурса состоит из 3 блоков: корректирующего, учебного и контрольного. Разработанный спецкурс ориентирован, прежде всего, на студентов высших медицинских учебных заведений, которые получают степень магистра медсестринства в области 22 "Здравоохранение" специальности 223 "Медсестринства" и может быть использован как в дневной, так и в заочной (дистанционной) форме обучения.

Ключевые слова: *медсестринство, научная коммуникативная компетентность, магистры медсестринства, наукометрические технологии.*

Svyrydiuk V. V. Contents of Educational Material of the Special Course "Forming of Scientific Communicative Competence of Master's Degrees in Nursing".

The problem of forming of scientific communicative competence of Master's degrees in Nursing is examined in the article. Actuality of problem is predefined by requirements that are put by society before the bread-winners of higher education.

The aim of the article is illumination of maintenance of the special course "Forming scientific communicative competence of Master's degrees in Nursing", on the basis of that upgrading of preparation of Master's degrees in Nursing is provided in higher medical educational establishments.

For gaining end the method of deep content analysis of text (Text Mining) is used.

Results. The amount of credits of ECTS, that is distinguished on the special course, is reasonable, and how to estimate the listeners of this course. On a capture the special course it is necessary 2 credits of ECTS, 60 hours: 6 lectures (12 hours), 12 practical employments (24 hours). 24 independent work hours in the program of the special course includes three semantic modules, in every module for 2 lectures, 4 practical employments and for 8 independent works of student's hours. Every theme of the special course consists of three blocks: correctumn, teaching and supervisory.

Conclusions. The worked out special course is intended for the students of higher medical educational establishments that obtain an educational Master's degrees in Nursing", in industry 22 "Health protections" and speciality 223 "Nursing" and can be used both in daily and in the in absentia (remote) form of studies.

Key words: *Nursing, scientific communicative competence, Master's degrees in Nursing, scientometric technologies.*